

Tekst: Agustin De Julio, promovendus bij het Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen

Waarom toezeggingen, personen en momenten belangrijk zijn voor vertrouwen

24 februari zat ik in het publiek bij de presentatie van het rapport van de PEGAS in Garmwolde. Het was zo'n moment dat je niet snel vergeet. We keken naar de live-uitzending vanuit Zeerijp waar vele bekende gezichten uit het gebied in beeld kwamen met het besef dat dit een historisch moment was. Ook zat ik 21 april bij de kabinetsreactie van Rutte en Vijlbrief. Helaas maakte dat moment bij mij niet zo'n sterke indruk. Daar gaat mijn onderzoek (deels) over: waarom bepaalde gebaren (toezeggingen), personen of momenten vertrouwen wekken of geloofwaardig zijn, en andere niet. Ik hoop er uit te kunnen afleiden wat je moet doen om vertrouwen terug te winnen in Groningen.

Vanuit de theorie zijn er drie cruciale ingrediënten aan vertrouwen: integriteit, competentie (of iemand kundig is) en welwillendheid (of iemand je belang erkent en meeneemt in zijn of haar beslissingen). Uit het rapport van de enquêtecommissie blijkt, dat er op cruciale momenten in de geschiedenis van het dossier een gebrek aan alle drie ingrediënten was. In dit stuk licht ik drie van de meest besproken in de media maatregelen uit Nij begun uit met de vraag: zijn het goede instrumenten om vertrouwen terug te winnen?

Productiestop in 2023. Of toch 2024?

Maatregel 0 van Nij begun is dat de kraan eindelijk dicht gaat, oktober 2023 of oktober 2024. Wat mij opviel? Nij begun was de perfecte mogelijkheid om een groot gebaar naar de Groningers te maken. En door het moment niet vast te leggen is die kans dus niet gegrepen. Worden de belangen van de Groningers hier meegenomen in de beslissing of gaat het weer over winst, leveringszekerheid en geopolitiek?

Bredere mandaat voor het IMG

Medewerkers van het IMG beweren al jaren dat ze in een juridisch keurslijf zitten: het mandaat dat ze van het ministerie krijgen is niet ruim genoeg om hun werk goed te kunnen doen. Nij begun brengt hier verandering aan op thema's zoals funderingsschades, effectgebieden, beslistermijnen. Bij meldingen van onder de € 40.000 (of € 60.000 zoals Vijlbrief tijdens het Kamerdebat beoefde), wordt er niet meer naar het verband met de gaswinning gekeken.

Alle drie elementen van vertrouwen ontbreken op het moment dat een expert naar een woning moet komen kijken om causaliteit bij kleine schades vast te stellen. In die zin zijn de voorgestelde wijzigingen in werkwijze positief. Maar wat wordt hiermee werkelijk opgelost? De afhandeling van de kleine en simpele schades loopt al behoorlijk soepel, en in het kerngebied gaan de claims snel voorbij de € 40.000. De pijn ligt dus bij de meervou-

dige en complexe schades. Hier is sprake van goede intenties, maar een mogelijk gebrek aan competentie, de slagkracht om het voor-nemen ook daadwerkelijk te realiseren: het is niet duidelijk hoe de voorgestelde maatregelen de schadeafhandeling inderdaad milder, makkelijker en menselijker gaan maken.

Waterstof & economie

Het kabinet denkt hiermee een silver bullet te hebben: Groningen wordt dé waterstofprovincie van Nederland (en mogelijk ook Europa). Helaas is er al felle kritiek op dit project om een aantal redenen: onvoldoende participatie van bewoners, niemand is gevraagd of hij/zij dat wel wil, de afspraken zijn onduidelijk, en er dreigt weer een te innige samenwerking tussen overheid en exploitant. Kortom, de partners moeten aan Groningen tonen dat dit plan niet weer een ramp in slow motion gaat worden. Er zijn te weinig concrete stappen gezet om aan te geven dat het deze keer wel

goed gaat.. Er is hier een gebrek aan welwillendheid: dit plan staat te ver af van wat gedupeerden nodig hebben. Het gaat over het landsbelang en niet over Groningen.

Vertrouwen

Ik was ook bij het Kamerdebat van 6 en 7 juni. Ik zag het verschil tussen een goed geïnformeerde, blijkbaar empathische staatssecretaris en een nonchalante premier die zonder te veel moeite zijn positie verdedigde en een motie van wantrouwen overleefde. Dit roept de vraag op wat het aanblijven van Rutte doet met het vertrouwen. Vertrouwen betekent voor iedereen iets anders. Toch zijn integriteit, competentie en welwillendheid de beste begrippen om over vertrouwen na te denken. Het zou voor toekomstig beleid en voor toekomstige bewindspersonen goed zijn om hier rekening mee te houden als ze een begin willen maken met het herstel van relaties in en met Groningen.

